

4e generatie Rothschild leest 100-jarige Balfour Declaration voor

26 oktober 2023

De familie Rothschild wordt gerekend tot de meest welgestelde en invloedrijke families van de wereld. Met hun onbeschrijfelijke vermogen is geen politicus of zelfs land ongevoelig voor de wensen van de familie. Zij had grote invloed op de stichting van de staat Israël. De aan de stichting ten grondslag liggende Balfour Declaration bestond in 2017 precies 100 jaar. Jacob Rothschild leest, in een schaars interview opgenomen in een van de talrijke estates in het Engelse Buckinghamshire, zelf deze historische verklaring voor.

Foto: Jacob Rothschild (videofragment)

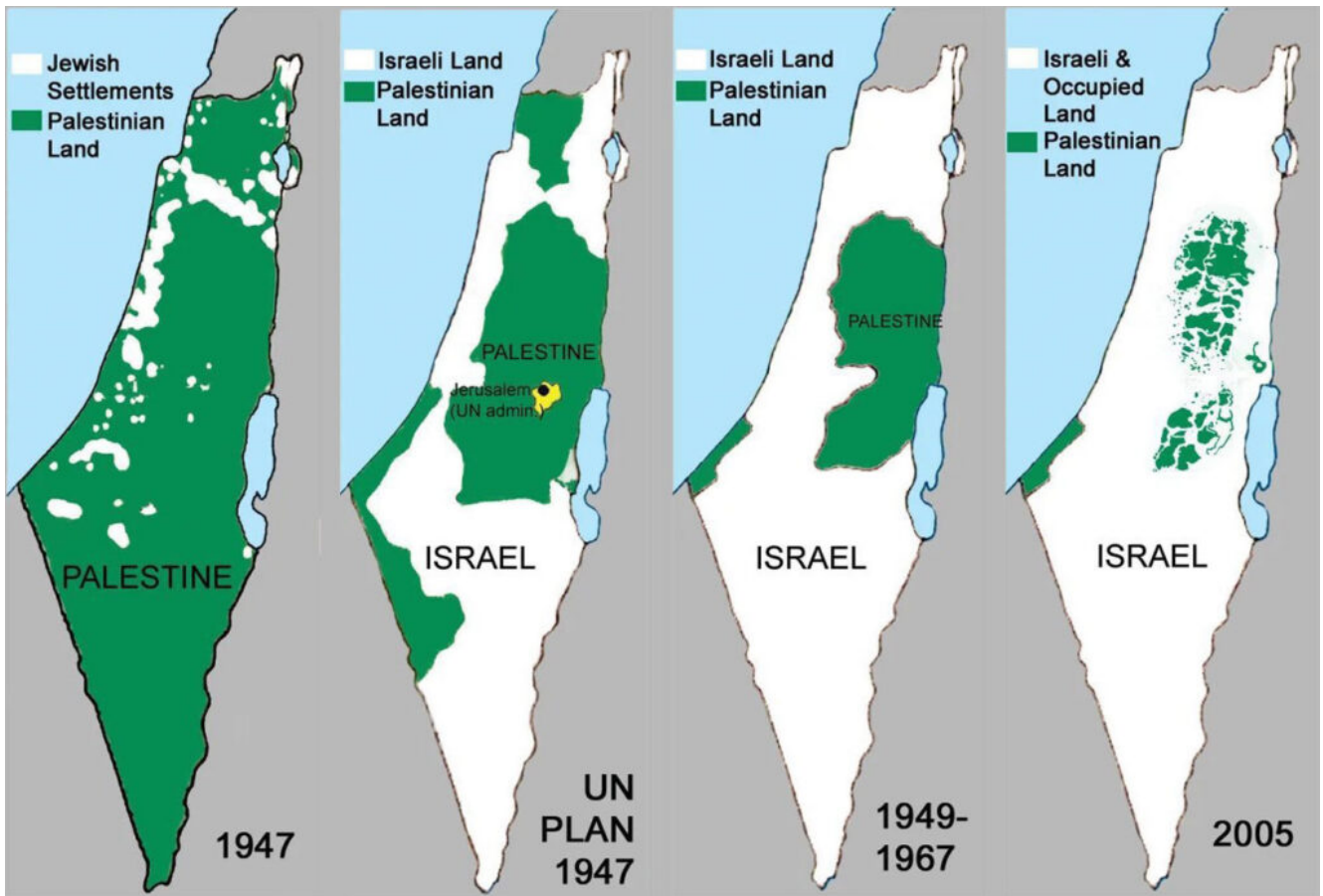
De Rothschilds ondersteun(d)en een Joodse staat

Met de huidige oorlog in de Gazastrook is er veel belangstelling voor de stichting van de huidige staat Israël. Velen zien de stichting als bron van de voortdurende conflicten tussen Israël en de Palestijnen. De Balfour Declaration wordt momenteel veel genoemd als de basis voor de stichting van Israël in 1948. De familie Rothschild speelde een belangrijke rol in betekenis die de Declaration in de internationale politiek zou krijgen.

Het ontstaan van de Balfour Declaration is verbonden met de naam Edmond de Rothschild (1845-1934). Hij was de jongste zoon van James en Betty de Rothschild.

Edmond de Rothschild was een groot voorstander van het zionisme, het streven naar een eigen staat voor Joden.

Europa was eind 19e eeuw toneel van bedreigingen tegen Joodse burgers. Het was een uiting van een eeuwenlang sluimerende antisemitisme. Over de bron van antisemitisme doen veel verklaringen de ronde. Volgens een van de verklaringen zou dit terug te voeren zijn op afgunst vanwege de belangrijke posities die sommige Joden innamen in het bedrijfsleven en in de financiële wereld. Mogelijk speelden en spelen ook religieuze redenen een rol.

De terugdringen van het voor Palestijnen beschikbare land.

Massale landaankopen voor een nieuwe staat

Het waren deze bedreigingen van de Joodse burgers en de Joodse achtergrond van Edmond de Rothschild dat hem aanzette door massale landaankopen de oprichting van Joodse nederzettingen in Palestina te steunen en hiervoor ook garant te staan. Zijn streven naar de oprichting van een Joods thuisland werd in de jaren 1880 omgezet in de financiering van Joodse nederzettingen en het stimuleren van landbouw en industrie. Al in 1870 werd de eerste agrarische school opgezet en wel in Eretz, Israël.

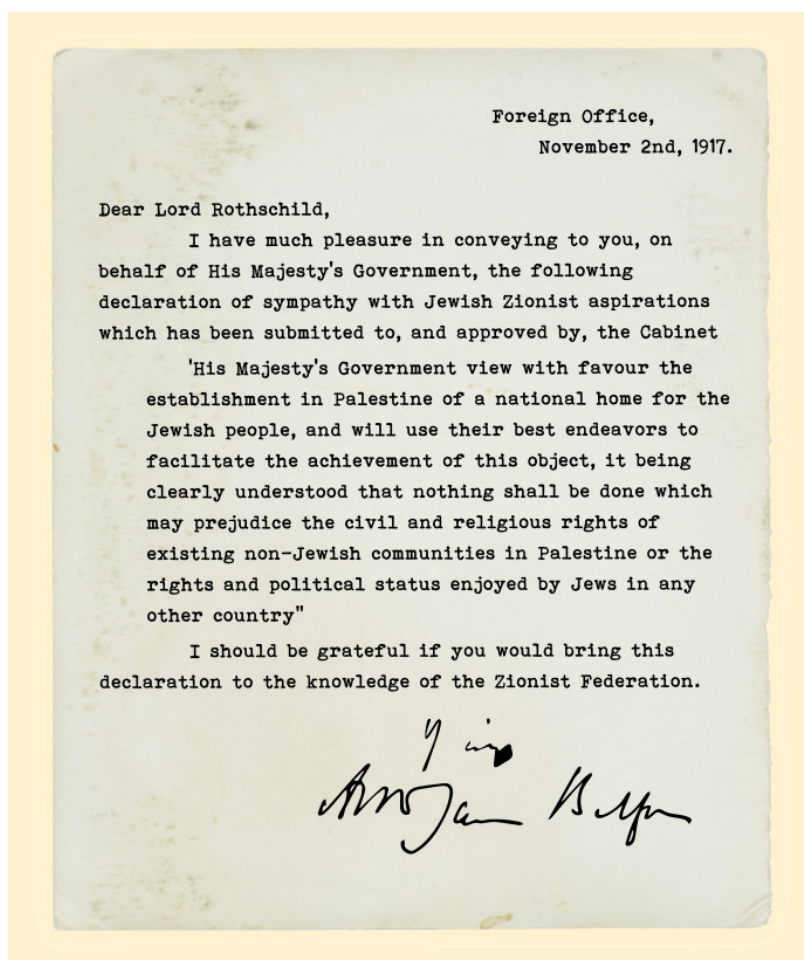
In de jaren 1880, in zijn streven naar de oprichting van een Joods thuisland, financierde Edmonds filantropie Joodse nederzettingen en moedigde de ontwikkeling van landbouw en industrie aan. Hij steunde Joodse kolonisten en hield toezicht op tientallen nieuwe kolonies. Rishon le Zion (de Eerste in Zion) werd gevolgd door andere die de namen van zijn ouders droegen.

Edmond stimuleerde de economische ontwikkeling van de nederzettingen door te

investeren in nieuwe gewassen, zoals grapefruit en avocado, en industriële ondernemingen zoals de zijdeproductie; hij speelde een sleutelrol in de wijnindustrie van Israël. Onder toezicht van zijn bestuurders in Ottomaans (later deels Turkije, red.) Palestina werden boerenkolonies en wijngaarden opgericht en werden twee grote wijnmakerijen geopend in Rishon le Zion en Zikhron Ya'akov. Edmond bracht zijn eerste bezoek aan de kolonies in 1887, om de vooruitgang te inspecteren die in de eerste vijf jaar was geboekt.

(Bron: [Rothschilds Archive](#))

De geboorte van de Balfour Declaration

De eindversie van Balfour Declaration (klik voor vergroting)

Aan het einde van de Eerste Wereldoorlog begonnen de discussies over de toekomst van het Midden-Oosten, waaronder de verdeling van Palestina. In Europa, en ook in het revolutionaire Rusland werd het leven van de Joodse inwoners steeds zwaarder.

Het was [vanuit Manchester](#) dat de zionistische staatsman en wetenschapper

Chaim Weizmann en een groep ambitieuze jonge Joodse intellectuelen en zakenmensen een campagne lanceerden die resulteerde in de verklaring van 1917.

Het was 19 juni 1917 toen ambtenaren van de Britse regering onder leiding van minister van Buitenlandse Zaken Arthur James Balfour aan de zionistische leiders Chaim Weizmann en Lord Lionel Walter Rothschild vroegen om een conceptverklaring op te stellen voor Britse steun aan een Joods thuisland in Palestina, een tekst waarmee het Britse kabinet kon instemmen. Er zijn verschillende versies geweest die steeds verder werden aangepast om de juiste politieke toon aan te slaan.

De toenmalige Engelse minister van buitenlandse zaken Arthur Balfour legde de diverse versies steeds aan de Rothschilds voor, wat aangeeft welke politieke macht de Rothschilds hadden en overigens nog steeds hebben.

Lord Rothschild schreef terug.

Geachte heer Balfour,

Ik schrijf u om u oprecht te bedanken voor uw brief en ook voor de grote belangstelling die u hebt getoond voor de wensen van de grote massa van het Joodse volk en ook voor de inspanningen en moeite die u voor ons hebt gedaan. Ik kan u verzekeren dat de dankbaarheid van tien miljoen mensen de uwe zal zijn, want de Britse regering heeft door haar boodschap een vooruitzicht op veiligheid en troost geopend voor grote massa's mensen die dat nodig hebben. Ik durf te stellen dat u op de hoogte bent gebracht van het feit dat er in veel delen van Rusland al nieuwe vervolgingen zijn uitgebroken.

Met hernieuwde dank aan u en de regering van Zijne Majesteit,
blijf ik,

Hoogachtend,
Rothschild

Op 19 april 1920 kwamen de geallieerden - Groot-Brittannië, Frankrijk, Italië en Griekenland, Japan en België - bijeen in San Remo (Italië) om een vredesverdrag met Turkije te bespreken. De Geallieerden besloten Groot-Brittannië het mandaat over Palestina aan beide zijden van de Jordaan te geven alsmede de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Balfour Verklaring. Arabische

nationalisten wisten niet goed hoe ze het beste op het Britse gezag konden reageren. De twee belangrijkste clans in Jeruzalem, de el-Husseini's en de Nashashibi's, vochten om invloed tijdens het mandaat, zoals ze dat decennialang hadden gedaan. De eerste clan was erg anti-Brits, terwijl de tweede een meer verzoenend beleid voorstond.

Een reeks van conflicten

De geschiedenis van de eerste Joodse immigranten met de overwegend Arabische bevolking is er een van regelmatig opblazende gevechten. Zo werden in de diverse conflicten in 1920 in Jeruzalem zes Joden gedood en raakten ongeveer 200 gewond. Na de rellen arresteerden de Britten zowel Arabieren als Joden.

In 1921 begon het op grotere schaal terroriseren van Joden, ook wel 'fedayeen' genoemd. Een voormalig hoofd van de Britse militaire inlichtingendienst in Caïro en later de Chief Political Officer voor Palestina en Syrië, schreef in zijn dagboek dat Britse functionarissen *"neigen naar de uitsluiting van het zionisme in Palestina"*.

Jacob Rothschild leest de Balfour Declaration voor.

In feite moedigde de Britten de Arabieren aan om de Joden aan te vallen. Zo sprak kolonel Waters Taylor, financieel adviseur van het Militaire Bestuur in Palestina 1919-23, Haj Amin (leidend figuur in de Palestijnse politiek, red.) een paar dagen voor Pasen van 1920, en vertelde hem *"dat hij met Pasen een geweldige kans had om de wereld te laten zien ... dat het zionisme niet alleen impopulair was bij het Palestijnse bestuur, maar ook in Whitehall (Britse regering, red) en dat als er met Pasen voldoende gewelddadige onlusten zouden plaatsvinden in Jeruzalem, zowel generaal Bols [hoofdadministrateur in Palestina, 1919-20] als generaal Allenby [bevelhebber van de Egyptische strijdkrachten,*

1917-19, daarna Hoge Commissaris van Egypte] zouden pleiten voor het opgeven van het Joodse Tehuis. Waters-Taylor legde uit dat vrijheid alleen door geweld kon worden bereikt.” (Bron: [Jewish Virtual Library](#)).

Nawoord: weer oorlog

Met alle goede intenties waarmee een veilige plek voor de veelal Europese Joden tot stand kwam, is de stichting van de ‘veilige staat’ een bron van permanent conflict gebleken. Daarbij moet worden bedacht dat in het gebied tijdens de Ottomaanse bezetting (nu Turkije) Joden, Christenen en Moslims voor eeuwen vreedzaam naast en door elkaar woonden. Het zijn dus vooral de naar het gebied geëmigreerde Joden die een nieuwe vorm van kolonisatie invoerden. Inmiddels is niet meer te ontwarren wie de ‘agressor’ is, al zullen beide partijen daar wel een duidelijke mening over hebben.

Het is met al deze complexiteit en zoveel geslagen wonden niet eenvoudig om dit vraagstuk tot een oplossing te brengen. De huidige premier Benjamin Netanyahu lijkt daarvoor in elk geval niet de aangewezen persoon. De weerstand in Israël tegen hem en zijn beleid is inmiddels zo groot dat hij niet meer zijn land kan vertegenwoordigen.

Duidelijk is dat alle partijen, de burgers van beide zijden, verlangen naar de dag dat er vrede is, rust en de zekerheid van een normaal bestaan in veiligheid.

Meer weten over de Balfour Declaration? [Lees hier meer...](#)

Bekijk ook onderstaand zeldzame interview uit 2017 met Jacob Rothschild. De interviewer is van Weizmann UK, een groot Joods onderzoeksinstituut, dat ook [een belangrijke rol speelde](#) bij de oprichting van de Joodse staat.

EZAZ radio moddergat publiceert op vaste dagen: maandag, woensdag en vrijdag. Zaterdag is de beurt aan de podcast van Radio Moddergat. De dinsdagen en donderdag zijn gereserveerd voor actuele ontwikkelingen.